

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕГРАЦІЇ КРАЇН У СВІТОВИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ ТА ПОЛІТИКО-ПРАВОВИЙ ПРОСТІР

**Матеріали XI Міжнародної
науково-практичної конференції**

13 грудня 2024 року

Київ 2024

Особливості інтеграції країн у світовий економічний та політико-правовий простір: Матеріали XI Міжнародної науково-практичної конференції, 13 грудня 2024 р. / За заг. ред. д.е.н., професора Калініної С.П. — Київ: МДУ, 2024. — 132 с.

Конференція присвячена проблемам активізації процесу інтеграції країн у світовий економічний та політико-правовий простір. В роботі конференції приймають участь науковці, викладачі, фахівці-практики, здобувачі вищої освіти.

Основні напрями роботи конференції:

- Безпекова складова соціально-економічного розвитку країн світу;
- Розвиток інтеграційних процесів в умовах військово-політичного конфлікту;
- Розвиток міжнародних фінансово-кредитних та валютних відносин в умовах глобалізації;
- Інноваційно-інвестиційна діяльність країн світу;
- Забезпечення конкурентоспроможності національних економік;
- Проблеми забезпечення сталого розвитку;
- Особливості повоєнного відновлення економіки України.

Організаційний комітет конференції ставить перед собою такі задачі:

1. Обмін практичними і теоретичними напрацюваннями учасників конференції у сфері вивчення особливостей інтеграції країн у систему світогосподарських зв'язків;
2. Розробка напрямів розвитку міжнародних економічних відносин країн світу.

ЛАНСЬКА С. П.,

кандидат економічних наук, доцент,
в.о. завідувача кафедри економіки праці,
Маріупольський державний університет

ЩОДО ОЦІНКИ ЦИФРОВОЇ ЗАЙНЯТОСТІ НАСЕЛЕННЯ У ПЛАТФОРМНІЙ ЕКОНОМІЦІ

Платформна економіка активно розвивається з початку ХХІ століття завдяки цифровій трансформації, що охоплює як глобальні технологічні тренди (інформатизація, мережевізація, інтелектуалізація), так і адаптацію бізнесу та регулювання до нового цифрового середовища.

Платформна економіка є одним з найбільш значущих проявів змін, спричинених цифровізацією. Її зростання протягом останніх десятиліть відкрило нові ринки для бізнесу та створило нові можливості для працевлаштування й отримання доходу, пропонуючи гнучкість для деяких працівників і характеризуючись низькими вхідними бар'єрами [1].

Важливим компонентом платформної економіки є цифрові трудові платформи, які включають: *онлайн-платформи*, де завдання та діяльність виконуються працівниками віддалено або онлайн; *локалізовані платформи (що базуються на місцезнаходженні)*, де послуги надаються фізичними особами в певному місці, але обробляються та забезпечуються за допомогою цифрових платформ [1, 2]. Цифрові платформи праці пропонують нові ринки для бізнесу та більше можливостей для отримання доходу для працівників, у тому числі тих, хто раніше перебував за межами ринку праці [2, с. 3]

Обидві категорії цифрових платформ праці виступають посередниками між клієнтом та працівником, який надає послугу. Ці способи роботи та їхнє місцезнаходження мають важливі наслідки для національних ринків праці, особливо щодо нормативно-правової бази, яка регулює гідну працю. Нижче наведено приклади робочих місць, що належать до двох основних категорій цифрових платформ праці [3, с. 23]:

– *онлайн-платформи*: наприклад, підтримка продажів і маркетингу, написання та переклад текстів, розробка програмного забезпечення та технологій;

– *локалізовані платформи*: наприклад, послуги таксі, кур'єри (наприклад, щодо доставки їжі, доставки посилок), клінінгові служби та ін.

Платформна економіка і пов'язана з нею зайнятість часто є провідними елементами загальної картини цифрової зайнятості населення в країні. Однак визначити та виміряти роботу на цифрових платформах доволі складно, існує лише кілька статистичних даних на національному рівні для кількісної оцінки цього типу роботи. Частково проблема полягає у відсутності послідовних і стандартизованих методів вимірювання роботи на цифрових платформах. Згідно з довідковим документом для наради експертів МОП з питань гідної праці в економіці платформ 2022 року, серед офіційних установ, включаючи МОП, не

існує визначення того, чим може бути економіка платформ. Це відображає складність і неоднозначність розуміння зростання зайнятості населення в платформній економіці [3, с. 23].

З точки зору національної статистики, деякі країни почали збирати дані про роботу на цифрових платформах, хоча існують суттєві відмінності в тому, як країни здійснюють цей збір даних і як вони визначають роботу на платформах. Існує два основних типи опитувань, за допомогою яких можна збирати інформацію: опитування робочої сили та опитування щодо використання ІКТ. Опитування робочої сили наразі є основним інструментом, який використовується, проте існує лише обмежена кількість змінних, а вимірювання обмежується оцінкою кількості працівників платформ (табл. 1) [3, с. 23].

Потенційним джерелом даних є дані, що генеруються операторами платформ та самими працівниками платформ. Невелика частина цих даних є доступною публічно, тоді як інші дані можуть бути власністю платформи або працівника (тобто не є доступними). Джерела даних різняться залежно від типу платформи та конкретних дій, що відбуваються на ній.

Деякі поширені джерела даних включають:

– дані, що генеруються платформою: профілі користувачів, оголошення про роботу, рейтинги та відгуки, а також дані про транзакції (наприклад, інформація про оплату);

– дані, що генеруються користувачами платформи: журнали їхньої активності, журнали чату та відгуки, надані іншим користувачам [3, с. 24].

Таблиця 1

Робота на платформах у національних дослідженнях [3, с. 23-24]

<i>Країна</i>	<i>Тип опитування</i>	<i>Показник (запитання)</i>
Великобританія	Опитування робочої сили Великобританії	Використовували онлайн-платформу для пошуку роботи
Данія	Опитування робочої сили Данії	Виконував роботу через вебсайти або додатки (наприклад, Uber)
Канада	Опитування про використання Інтернету в Канаді	Надавав послуги на платформі типу "peer-to-peer" або займався фрілансом онлайн
Країни ЄС	Опитування Євростату про використання ІКТ, електронну комерцію в домогосподарствах та окремими особами	Отримував оплачувану роботу за допомогою посередницького вебсайту або додатків
США	Додаткове опитування до опитування робочої сили Бюро статистики праці	Використовували платформу для виконання завдань в цифровому або фізичному форматі
Фінляндія	Опитування робочої сили Фінляндії 2017 року	Отримували дохід через капітальні або трудові платформи
Франція	Спеціальний модуль Європейського опитування робочої сили (6 хвиля)	Були самозайнятими на основній роботі, що контактували з клієнтами через платформу або бізнес третьої сторони
Швейцарія	Опитування робочої сили Швейцарії	Надавали послуги таксі або інші послуги через інтернет-платформу або мобільний додаток

Одним з основних відкритих джерел даних платформ і даних, створених користувачами, є Індекс праці в Інтернеті 2020 (OLI 2020). Він вимірює попит і

пропозицію на працю фрілансерів онлайн у різних країнах, відстежуючи кількість проєктів і завдань на платформах у режимі реального часу [3, с. 24].

Отже, робота на цифрових платформах демонструє стрімке зростання, стаючи все більш значущою складовою сучасної цифрової зайнятості та отримуючи міжнародне визнання. У березні 2023 року рішенням Адміністративної ради МОП до порядку денного 113-ї та 114-ї сесій Міжнародної конференції праці (червень 2025 і 2026 років) включено нормативний пункт про гідну працю в платформній економіці [1]. За цих умов вкрай актуальним є завдання щодо пошуку та визначення ефективних інструментів для вимірювання й оцінки цифрової зайнятості як для кожної країни, так і на світовому рівні.

Список використаних джерел:

1. Digital labour platforms: Introduction. ILO. URL: <https://www.ilo.org/digital-labour-platforms>
2. The Role of Digital Labour Platforms in Transforming the World of Work. World Employment and Social Outlook 2021. Geneva: ILO. URL: <https://www.ilo.org/publications/flagship-reports/role-digital-labour-platforms-transforming-world-work>
3. ILO. Digital Employment Diagnostic Guidelines, International Labour Office, 2023. https://www.skillsforemployment.org/sites/default/files/2024-04/wcms_901252%20%281%29.pdf

МИКИТЕНКО В.В.,

доктор економічних наук, професор,
головний науковий співробітник,

Інститут демографії та проблем якості життя НАН України

ЧУПРИНА М.О.,

кандидат економічних наук, доцент,

Національний технічний університет України

«КПІ імені Ігоря Сікорського»

ТИПОВИЙ КОМПЛЕКС МЕХАНІЗМІВ РЕАЛІЗАЦІЇ ГІБРИДНОГО СЦЕНАРІЮ РЕКОНСТРУКТИВНОГО ВІДНОВЛЕННЯ МАКРОРЕГІОНАЛЬНИХ ЗОН УКРАЇНИ

Розроблена типізація сценаріїв організації реконструктивного просторового розвитку (ОРПР) господарської системи України (ГСУ) у повоєнному періоді (інноваційно-інтеграційного; децентралізовано-стабілізаційного; індустриально-економічного; екологічно-сталого; еко-резилієнтного, економіко-резилієнтного; когнітивно-інформаційного; гібридного) та обґрунтування доцільності реалізації на посткризовому етапі саме гібридного сценарію до 2030 року (ГБС-2030) [1] дозволило охарактеризувати